

VOORWOORD

Voor u ligt de zevende druk van Tekst & Commentaar Pensioenrecht.

Ook in de periode sinds het verschijnen van de zesde druk is het rechtsgebied weer aan snel opeenvolgende wijzigingen onderhevig geweest. Pensioen is in het politieke debat, de media en voor 'de man in de straat' een belangrijk thema dat zorgt voor verhitte discussies en uiteenlopende opvattingen. Dit laat zich vooral gelden in de discussie om tot een 'nieuw pensioencontract' te komen en het voornemen van het kabinet om de doorsneepremiesystematiek af te schaffen.

Dat de wetgever op enig moment de behoefte voelde om de ruim vijftig jaar oude Pensioen- en spaarfondsenwet te moderniseren en te vervangen door de Pensioenwet en ook het fiscale pensioenkader nader te preciseren, was begrijpelijk. De civiel- en fiscaal-rechtelijke basis van het pensioenrecht is daarmee van relatief recente datum. Niettemin heeft deze grondige herziening nog geen stabiele basis voor het pensioenrecht gebracht. In hoog tempo hebben zeer ingrijpende wijzigingen zich ook sindsdien opgevolgd.

Veel wijzigingen vergroten de complexiteit van het pensioenrecht en dragen niet altijd bij tot de breed gedragen wens om de 'transparantie' van de pensioenmaterie te vergroten. Belangrijke recente wijzigingen zijn bijvoorbeeld de regels en voorgescreven communicatie over de keuze voor een variabele pensioenuitkering, de technische uitwerking van een uniforme rekenmethodiek ten behoeve van het communiceren in drie scenario's en de inrichting van een financieel toetsingskader voor pensioenfondsen.

In deze editie zijn alle relevante wijzigingen meegenomen. Dit geeft u weer een up-to-date beeld van het pensioenrecht. Deze editie gaat hierbij uit van de stand van zaken per 15 januari 2019. Incidenteel wordt in het commentaar verwezen naar wetgeving van na die datum, uiteraard voor zover die wetgeving toen bekend was.

Hoewel aan deze uitgave grote zorg is besteed, kunnen bij het gebruik daarvan mogelijk fouten en/of tekortkomingen aan het licht komen. Redactie en uitgever stellen het zeer op prijs indien de gebruiker hen van gebleken onnauwkeurigheden op de hoogte brengt. Ook overigens houden zij zich aanbevolen voor suggesties die de bruikbaarheid van deze uitgave kunnen verhogen. U kunt schrijven naar de uitgever, Postbus 23, 7400 GA Deventer, of mailen naar TekstCommentaar@wolterskluwer.com. Voor het laatste nieuws over Tekst & Commentaar kunt u [@TekstCommentaar](https://twitter.com/TekstCommentaar) volgen op Twitter.

Apeldoorn/Zutphen, februari 2019

mr. M. Dommerholt
mr. J.R. Wirschell

VERKORTE INHOUDSOPGAVE

(* met commentaar)

Pensioenwet*	1
Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling*	537
Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen*	655
Code Pensioenfondsen 2018*	711
Uitvoeringsbesluit pensioenaspecten Sociaal Akkoord 2004*	753
Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000*	765
Vrijstellings- en boetebesluit Wet Bpf 2000*	823
Wet verplichte beroepspensioenregeling*	869
Wet verevening pensioenrechten bij scheiding*	1121
Wet op de medische keuringen*	1179
Wet op het financieel toezicht* (Uittreksel)	1201
Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft* (Uittreksel)	1331
Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie* (Uittreksel)	1421
Algemene wet gelijke behandeling* (Uittreksel)	1431
Wet gelijke behandeling van mannen en vrouwen* (Uittreksel)	1435
Wet gelijke behandeling op grond van leeftijd bij de arbeid*	1441
Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte*	1471
Burgerlijk Wetboek Boek 3* (Uittreksel)	1491
Burgerlijk Wetboek Boek 7* (Uittreksel)	1493
Wet op de collectieve arbeidsovereenkomst* (Uittreksel)	1505
Wet op de ondernemingsraden* (Uittreksel)	1507
Faillissementswet* (Uittreksel)	1515
Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering* (Uittreksel)	1519
Werkloosheidswet* (Uittreksel)	1521
Algemene Ouderdomswet* (Uittreksel)	1527
Algemene nabestaandenwet* (Uittreksel)	1569
Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen* (Uittreksel)	1611
Wet op de loonbelasting 1964* (Uittreksel)	1665
Uitvoeringsbesluit loonbelasting 1965* (Uittreksel)	1707
Wet inkomstenbelasting 2001* (Uittreksel)	1719
Uitvoeringsbesluit inkomstenbelasting 2001* (Uittreksel)	1821
Wet op de vennootschapsbelasting 1969* (Uittreksel)	1825
Uitvoeringsbesluit vennootschapsbelasting 1971* (Uittreksel)	1837
Successiewet 1956* (Uittreksel)	1839
Algemene wet inzake rijksbelastingen* (Uittreksel)	1847
Invorderingswet 1990* (Uittreksel)	1853

Fiscale besluiten

Besluit aanvullend (vrijwillig) pensioen voor leden Europees Parlement*	1875
Besluit vragen en antwoorden toepassing 30%-regeling (extraterritoriale werknemers)*	1881
Besluit pensioenen: verzamelbesluit diverse onderwerpen*	1897
Besluit internationale aspecten van pensioenen en stamrechten*	1935
Staffelbesluit pensioenen*	1963

Bijlagen

Aanverwante wetgeving Pensioenwet

Regeling Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling	1995
Code Rechtstreeks verzekerde regelingen	2029
Invoerings- en aanpassingswet Pensioenwet	2033
Pensioen- en spaarfondsenwet (oud) (tot 1 januari 2007)	2063

Overige wetgeving

Wet privatisering ABP	2113
Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers* (Uittreksel)	2133

Uitvoeringsregelingen Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000

Regeling gemoedsbezwaarden Bpf 2000	2189
Regeling betreffende aanvragen op grond van de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000	2193
Beleidsregels Toetsingskader Wet Bpf 2000	2199

Uitvoeringsregelingen Wet verplichte beroepspensioenregeling

Regeling verplichtstelling beroepspensioenregeling	2223
Toetsingskader Wet verplichte beroepspensioenregeling	2231

Uitvoeringsregelingen Wet verevening pensioenrechten bij scheiding

Regeling vaststelling regels pensioenberekening bij scheiding voor 27 november 1981	2249
Regeling vaststelling regels pensioenberekening over deelnemingsjaren voor 1 mei 1995	2253
Regeling voor berekening in geval van waarde-overdracht	2257

Uitvoeringsregeling Wet op de medische keuringen

Protocol Verzekeringskeuringen	2263
--------------------------------	------

Trefwoordenregister

2277

Pensioenwet

Wet van 7 december 2006 houdende regels betreffende pensioenen, Stb. 2006, 705, zoals laatstelijk gewijzigd op 19 december 2018, Stb. 2018, 515 (i.w.tr. 13-01-2019)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is te komen tot een herziening en modernisering van de regelgeving voor pensioenen, teneinde deze ook voor de toekomst veilig te stellen;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

HOOFDSTUK 1

Definities en toepassingsgebied

§ 1.1

Begripsbepalingen

Artikel 1

Definities

Voor de toepassing van deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- aanspraakgerechtigde: persoon die begunstigde is voor een nog niet ingegaan pensioen;
- accountant: een accountant als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek;
- afkoop: iedere handeling waardoor pensioenaanspraken en pensioenrechten hun pensioenbestemming verliezen, behoudens in geval van toepassing van de artikelen 55, zesde lid, 134 of 220b, tweede lid, of van artikel 3A:85 van de Wet op het financieel toezicht;
- algemeen pensioenfonds: een pensioenfonds dat een of meerdere pensioenregelingen of beroepspensioenregelingen als bedoeld in artikel 1 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling uitvoert en daarvoor een afgescheiden vermogen aanhoudt per collectiviteitkring;
- arbeidsongeschiktheidspensioen: een geldelijke, vastgestelde uitkering wegens arbeidsongeschiktheid van de werknemer of gewezen werknemer, waarop recht bestaat na afloop van de periode bedoeld in artikel 29, eerste lid, van de Ziektewet of, indien de werknemer of gewezen werknemer Ziektewetuitkering ontvangt, na afloop van de periode bedoeld in artikel 29, vijfde en tiende lid, van de Ziektewet;

- basispensioenregeling: de collectieve pensioenregeling of het deel van de pensioenregeling waaraan de werknemer op basis van de pensioenovereenkomst gehouden is om deel te nemen;
- bedrijfstakpensioenfonds: een pensioenfonds ten behoeve van een of meer bedrijfstakken of delen van een bedrijfstak;
- beëindiging van de deelneming: het beëindigen van de pensioenverwerving op basis van een pensioenovereenkomst anders dan door:
 - a. het overlijden van de deelnemer; of
 - b. het ingaan van het ouderdomspensioen;
- bevoegde autoriteiten: nationale autoriteiten van andere lidstaten dan Nederland als bedoeld in artikel 6, onderdeel 8, van richtlijn 2016/2341/EU;
- bijdrage: iedere geldsom die wordt voldaan aan een pensioenuitvoerder in het kader van de uitvoering van pensioenovereenkomsten en uitvoeringsovereenkomsten;
- bijdragende onderneming: een onderneming of ander lichaam, ongeacht of deze een of meer natuurlijke personen of rechtspersonen die optreden als werkgever of zelfstandige, dan wel een combinatie daarvan, omvat of hieruit bestaat, en die een pensioenregeling aanbiedt of aan een pensioenfonds, premiepensioeninstelling of pensioeninstelling uit een andere lidstaat bijdragen betaalt;
- bijzonder partnerpensioen: de aanspraak op partnerpensioen die op grond van artikel 57, eerste, tweede of derde lid, verkregen wordt door de gewezen partner;
- buitenlandse instelling: een instelling met zetel buiten Nederland, niet zijnde een pensioeninstelling uit een andere lidstaat, een verzekeraar met een zetel buiten Nederland, een van de Europese Gemeenschappen of een instelling als bedoeld in artikel 70, tweede lid;
- collectief toedelingsmechanisme: wijze waarop financiële mee- en tegenvallers collectief worden verwerkt in variabele uitkeringen;
- collectiviteitkring: een of meerdere pensioenregelingen of beroepspensioenregelingen als bedoeld in artikel 1 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling waarvoor een algemeen pensioenfonds een afgescheiden vermogen aanhoudt;
- deelnemer: de werknemer of gewezen werknemer die op grond van een pensioenovereenkomst pensioenaanspraken verwerft jegens een pensioenuitvoerder;
- dekkingsgraad: de verhouding tussen het vermogen inzake de bij een pensioenfonds ondergebrachte pensioenregeling of pensioenregelingen en de technische voorzieningen van een pensioenfonds;
- dienstbetrekking: de rechtsbetrekking tussen werkgever en werknemer;
- directeur-grootaandeelhouder:
 - a. persoonlijk houder van aandelen welke ten minste een tiende deel van het geplaatste kapitaal van de vennootschap van de werkgever vertegenwoordigen en waaraan stemrecht in de algemene vergadering is verbonden;
 - b. indirect persoonlijk houder van aandelen welke ten minste een tiende deel van het geplaatste kapitaal van de vennootschap van de werkgever vertegenwoordigen en waaraan stemrecht in de algemene vergadering is verbonden; of
 - c. houder van certificaten van aandelen, uitgegeven door tussenkomst van een administratiekantoor waarvan hij voor ten minste een tiende deel in het bestuur vertegenwoordigd is, welke ten minste een tiende deel van het

geplaatste kapitaal van de vennootschap vertegenwoordigen en aan welke aandelen stemrecht in de algemene vergadering is verbonden;

- elektronisch: door middel van een elektronische informatiedrager die de ontvanger in staat stelt de verstrekte informatie duurzaam te bewaren;
- gedetacheerde werknemer: een werknemer die in een andere lidstaat wordt gedetacheerd om daar te werken en die krachtens titel II van verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de socialezekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de gemeenschap verplaatsen (*PbEG* L 149), onderworpen blijft aan de wetgeving van de lidstaat van oorsprong;
- gepensioneerde: pensioengerechtigde voor wie het ouderdomspensioen is ingegaan;
- gewezen deelnemer: de werknemer of gewezen werknemer door wie op grond van een pensioenovereenkomst geen pensioen meer wordt verworven en die bij beëindiging van de deelneming een pensioenaanspraak heeft behouden jegens een pensioenuitvoerder;
- groep: een groep als bedoeld in artikel 24b van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek;
- kapitaalovereenkomst: een pensioenovereenkomst inzake een vastgesteld kapitaal dat uiterlijk op de pensioendatum wordt omgezet in een vastgestelde of variabele pensioenuitkering;
- lidstaat: een lidstaat van de Europese Unie alsmede een staat, niet zijnde een lidstaat van de Europese Unie, die partij is bij de Overeenkomst betreffende Europese Economische Ruimte;
- nabestaandenpensioen: partnerpensioen of wezenpensioen;
- nettopensioen: ouderdomspensioen of nabestaandenpensioen in de vorm van een nettopensioen als bedoeld in afdeling 5.3B van de Wet inkomstenbelasting 2001;
- ondernemingspensioenfonds: een pensioenfonds verbonden aan een onderneming of een groep;
- ondernemingsraad: de ondernemingsraad, bedoeld in de Wet op de ondernemingsraden;
- ontvangende pensioenuitvoerder: de pensioenuitvoerder aan wie in het kader van waardeoverdracht waarde wordt overgedragen;
- Onze Minister: Onze Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid;
- ouderdomspensioen: een geldelijke uitkering, die vastgesteld of variabel is, voor de werknemer of de gewezen werknemer bij wijze van inkomensvoorziening bij ouderdom;
- overdrachtswaarde: de ten behoeve van de waardeoverdracht vastgestelde waarde van de over te dragen pensioenaanspraken of pensioenrechten;
- overdragende pensioenuitvoerder: de pensioenuitvoerder die in het kader van waardeoverdracht waarde overdraagt aan een andere pensioenuitvoerder;
- partner: echtgenoot, geregistreerde partner of partner in de zin van de pensioenovereenkomst;
- partnerpensioen: een geldelijke uitkering, die vastgesteld of variabel is, voor de echtgenoot, de geregistreerde partner of de partner, de gewezen echtgenoot, de gewezen geregistreerde partner of gewezen partner wegens het overlijden van de werknemer of gewezen werknemer;

- partnerrelatie: huwelijk, geregistreerd partnerschap of partnerrelatie in de zin van de pensioenovereenkomst;
- pensioen: ouderdomspensioen, arbeidsongeschiktheidspensioen of nabestaandenpensioen, zoals tussen werkgever en werknemer overeengekomen;
- pensioenaanspraak: het recht op een nog niet ingegaan pensioen, uitgezonderd overeengekomen voorwaardelijke toeslagverlening;
- pensioenbewaarder: de pensioenbewaarder, bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht;
- pensioeneenheid: eenheid van deelname in een beleggingsportefeuille, waarbij de waarde fluctueert met de koersontwikkeling van deze portefeuille en eventueel met de ontwikkeling van de levensverwachting;
- pensioenfonds: een stichting die niet een premiepensioeninstelling is, waarin ten behoeve van ten minste twee deelnemers, gewezen deelnemers of hun nabestaanden gelden worden of werden bijeengebracht en worden beheerd ter uitvoering van ten minste een basispensioenregeling;
- pensioengerechtigde: persoon voor wie op grond van een pensioenovereenkomst het pensioen is ingegaan;
- pensioeninstelling uit een andere lidstaat: een op basis van kapitaaldekking gefinancierde instelling, ongeacht de rechtsvorm, die zetel heeft in een andere lidstaat dan Nederland en die onafhankelijk van enige bijdragende onderneming of bedrijfstak is opgericht met als doel het verstrekken van arbeidsgerelateerde pensioenuitkeringen op basis van een als volgt gesloten overeenkomst:
 - a. individueel of collectief tussen een of meerdere werkgevers en een of meerdere werknemers of hun respectievelijke vertegenwoordigers; of
 - b. individueel of collectief met zelfstandigen, en die hiermee rechtstreeks verband houdende werkzaamheden verricht;
- pensioenovereenkomst: hetgeen tussen een werkgever en een werknemer is overeengekomen betreffende pensioen;
- pensioenrecht: het recht op een ingegaan pensioen, uitgezonderd overeengekomen voorwaardelijke toeslagverlening;
- pensioenregeling:
 - a. een pensioenregeling op grond van een pensioenovereenkomst; of
 - b. indien de bijdragende onderneming zetel heeft in een andere lidstaat dan Nederland, een overeenkomst, een trustakte of voorschriften waarin is bepaald welke pensioenuitkeringen worden toegezegd en onder welke voorwaarden;
- pensioenreglement: de door de pensioenuitvoerder opgestelde regeling met betrekking tot de verhouding tussen pensioenuitvoerder en deelnemer;
- pensioenuitvoerder: een ondernemingspensioenfonds, een bedrijfstakpensioenfonds, een algemeen pensioenfonds, of een premiepensioeninstelling of verzekeraar die zetel heeft in Nederland;
- pensioenverplichtingen: verplichtingen van de pensioenuitvoerder uit hoofde van pensioenaanspraken en pensioenrechten;
- premie: de in geld uitgedrukte periodiek vastgestelde structurele prestatie die verschuldigd is aan de pensioenuitvoerder en die bestemd is voor de verzekering van pensioen en de daaraan verbonden kosten;

-
- premieovereenkomst: een pensioenovereenkomst inzake een vastgestelde premie die uiterlijk op de pensioendatum wordt omgezet in een vastgestelde of variabele pensioenuitkering;
 - premiepensioeninstelling: een premiepensioeninstelling die op grond van de Wet op het financieel toezicht in Nederland het bedrijf van premiepensioeninstelling mag uitoefenen;
 - richtlijn 2016/2341/EU: richtlijn 2016/2341/EU van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2016 betreffende de werkzaamheden van en het toezicht op instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (IBPV's) (*PbEU* L 2016, 354);
 - risicovrije rente: de door De Nederlandsche Bank N.V. gepubliceerde actuele rentetermijnstructuur;
 - scheiding: echtscheiding, ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed, beëindiging van een geregistreerd partnerschap anders dan door dood, vermissing of omzetting van een geregistreerd partnerschap in een huwelijk of beëindiging van een partnerrelatie in de zin van de pensioenovereenkomst;
 - schriftelijk: in schrifttekens op papier;
 - toedelingskring: groep personen waarop een collectief toedelingsmechanisme wordt toegepast;
 - toeslag: een verhoging van:
 - a. een pensioenrecht;
 - b. een pensioenaanspraak van een gewezen deelnemer, mits die verhoging bij een kapitaalovereenkomst niet voortvloeit uit rente- of winstdeling of bij een premieovereenkomst niet voortvloeit uit behaald beleggingsrendement;
 - c. een pensioenaanspraak van een deelnemer op grond van een uitkeringsovereenkomst gebaseerd op het middelloonstelsel of gebaseerd op een vastebedragenregeling, mits de verhoging geen verband houdt met een verhoging van de pensioengrondslag, de toename van het in aanmerking te nemen aantal jaren of een wijziging van de pensioenovereenkomst; of
 - d. een pensioenaanspraak van een gepensioneerde ten behoeve van zijn partner;
 - toezichthouder: de Stichting Autoriteit Financiële Markten of De Nederlandsche Bank N.V., ieder voor zover belast met de uitoefening van het toezicht bij of krachtens artikel 151;
 - uitkeringsovereenkomst: een pensioenovereenkomst inzake een vastgestelde pensioenuitkering;
 - uitvoeringsovereenkomst: de overeenkomst tussen een werkgever en een pensioenuitvoerder over de uitvoering van een of meer pensioenovereenkomsten;
 - uitvoeringsreglement:
 - a. de door een bedrijfstakpensioenfonds (*red.*: lees: bedrijfstakpensioenfonds) opgestelde regeling met betrekking tot de verhouding tussen pensioenuitvoerder en werkgever;
 - b. de door een pensioenuitvoerder opgestelde regeling inzake de uitvoering van de pensioenovereenkomsten met zijn werknemers;
 - c. de door een algemeen pensioenfonds opgestelde regeling inzake de uitvoering van een beëindigde pensioenregeling of beroepspensioenregeling als bedoeld in artikel 23a of artikel 4a, derde lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling;

- verplichtgesteld bedrijfstakpensioenfonds: een bedrijfstakpensioenfonds waarin de deelneming verplicht is gesteld als bedoeld in artikel 2, eerste lid, van de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000, artikel 21, eerste lid, van de Wet privatisering ABP en artikel 113a, eerste lid, van de Wet op het notarisambt;
- verzekeraar: een verzekeraar die op grond van de Wet op het financieel toezicht in Nederland het bedrijf van levensverzekeraar of schadeverzekeraar mag uitoefenen;
- voorwaarden in verband met de partnerrelatie: huwelijkse voorwaarden, voorwaarden van een geregistreerd partnerschap of voorwaarden in verband met een partnerrelatie in de zin van de pensioenovereenkomst;
- vrijwillige pensioenregeling: het deel van de pensioenregeling waaraan de werknemer op basis van de pensioenovereenkomst de mogelijkheid heeft om deel te nemen;
- waardeoverdracht: iedere handeling waarbij de waarde van opgebouwde pensioenaanspraken of pensioenrechten wordt aangewend ten behoeve van:
 - 1° andere pensioenaanspraken of pensioenrechten bij dezelfde of een andere pensioenuitvoerder; of
 - 2° dezelfde pensioenaanspraken of pensioenrechten bij een andere pensioenuitvoerder;
- werkgever: degene die een werknemer krachtens arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht of publiekrechtelijke aanstelling arbeid laat verrichten;
- werkgeverspremie: het deel van de premie dat voor rekening komt van de werkgever;
- werknemer: degene die krachtens arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht of publiekrechtelijke aanstelling arbeid verricht voor een werkgever, met uitzondering van de directeur-grootaandeelhouder en de werknemer die onder de werkingsfeer (*red.*: lees: werkingsfeer) van een verplichtgestelde beroepspensioenregeling als bedoeld in de Wet verplichte beroepspensioenregeling valt;
- werknemerspremie: het deel van de premie dat voor rekening komt van de werknemer;
- wezenpensioen: een geldelijke, vastgestelde uitkering voor een kind tot wie de overleden werknemer of gewezen werknemer als ouder in familierechtelijke betrekking stond of voor diens stief- of pleegkind, wegens het overlijden van de werknemer of gewezen werknemer;
- zetel: de plaats waar een rechtspersoon volgens zijn statuten of reglementen is gevestigd of, indien het een pensioenfonds of pensioeninstelling uit een andere lidstaat betreft, de plaats waar deze volgens zijn statuten of reglementen is gevestigd en zijn hoofdbestuur heeft of, indien het een pensioeninstelling uit een andere lidstaat betreft die geen rechtspersoon is of een natuurlijke persoon betreft, de plaats waar die pensioeninstelling of persoon zijn hoofdbestuur heeft.

[19-12-2018, Stb. 515, i.w.tr. 13-01-2019/kamerstukken 34934]

1. Aanspraakgerechtigde. Hiermee wordt niet alleen de deelnemer aan de pensioenregeling aangeduid maar ook de persoon die begunstigde is voor het partnerpensioen of het wezenpensioen. De nabestaande heeft echter geen eigen aanspraak op het nog niet ingegaan pensioen. De deelnemer heeft hierop een aanspraak ten behoeve van zijn

partner of kinderen. Uitsluitend in het geval er sprake is van een scheiding, verkrijgt de partner op grond van art. 57 een eigen aanspraak (MvT, *Kamerstukken II 2005/06*, 30 413, nr. 3, p. 162).

2. Accountant. Krachtens art. 2:393 lid 1 BW wordt onder accountant verstaan een registeraccountant, of een Accountant-Administratieconsulent ten aanzien van wie bij inschrijving in het accountantsregister (als genoemd in art. 36 lid 1 Wet op de Accountants- en Accountants-Administratieconsulenten) een aantekening is geplaatst dat hem het onderzoek van jaarrekeningen kan worden opgedragen.

3. Afkoop. a. Werkingssfeer. De term afkoop was in de PSW niet gedefinieerd. De huidige definitie geeft in essentie weer waar het bij een verbod tot afkoop van pensioen om gaat: de pensioenbestemming van pensioenaanspraken of pensioenrechten moet behouden blijven. Bij de beoordeling van de vraag of er sprake is van afkoop is niet relevant of tegenover het verloren laten gaan van de pensioenbestemming geld of een andere prestatie staat. Ook verkapte uitruil door afstand van reeds opgebouwd pensioen in ruil voor extra loon valt onder de definitie van afkoop. Hetzelfde geldt wanneer wordt overeengekomen de pensioenovereenkomst aan te passen en de regeling te versoberen. Ook dan kan de reeds opgebouwde waarde niet worden verminderd. Bovendien maakt het niet uit aan wie een eventuele afkoop som wordt uitgekeerd (aan de deelnemer, gewezen deelnemer, de (gewezen) partner of aan een derde). In alle gevallen is er sprake van afkoop volgens de definitie (MvT, *Kamerstukken II 2005/06*, 30413, 3, p. 221/222). Onder afkoop wordt expliciet niet verstaan een verlaging van pensioenaanspraken en pensioenrechten bij toepassing van art. 134 PW respectievelijk art. 129 Wet verplichte beroepspensioenregeling (korting pensioenaanspraken en pensioenrechten door pensioenfonds) en art. 3:160 Wft betreffende de toepassing van de noodregeling bij een verzekeraar (MvT, *Kamerstukken II 2013/14*, 33972, 3, p. 45). **b. Pensioenaanspraken en pensioenrechten.** Onder een pensioenaanspraak wordt verstaan het recht op een nog niet ingegaan pensioen met uitzondering van een overeengekomen voorwaardelijke toeslagverlening. Een pensioenrecht wordt gedefinieerd als het recht op een ingegaan pensioen eveneens met uitzondering van een overeengekomen voorwaardelijke toeslagverlening. **c. Afstand van pensioen.** Het is in strijd met het afkoopverbod om afstand te doen van reeds opgebouwde pensioenaanspraken. Ook hierbij maakt het niet uit of er in ruil voor het doen van afstand een tegenprestatie wordt geboden. Het afslaan van het aanbod om te komen tot een pensioenovereenkomst (afstand vooraf) is/blijft wel mogelijk. In het geval dat een werknemer ervoor kiest geen pensioenovereenkomst te sluiten ondanks een aanbod daartoe van de werkgever, is er geen sprake van afstand of afkoop. Er is nooit sprake geweest van pensioenopbouw (MvT, *Kamerstukken II 2005/06*, 30413, 3, p. 222). **d. Onverschuldigd betaalde premies.** Er is geen sprake van afkoop in de zin van de definitie in de situatie waarin door de werkgever/werknemer ten onrechte pensioenpremijs zijn betaald die vervolgens, zijnde onverschuldigd betaald, worden teruggevorderd (MvT, *Kamerstukken II 2005/06*, 30413, 3, p. 222). **e. Waardeoverdracht.** Waardeoverdracht wordt niet langer beschouwd als een bijzondere, toegelaten, vorm van afkoop. De pensioenbestemming van de aanspraken blijft behouden. Daarvan is echter geen sprake indien een pensioenfonds verworven aanspraken en pensioenrechten vermindert op grond van art. 134 of wanneer voor een verzekeraar de noodregeling van toepassing is en de rechtbank de bewindvoerders machtigt om verzekeringsovereenkomsten te

wijzigen. In die situaties gaat de pensioenbestemming weliswaar verloren maar dit heeft een bijzondere wettelijke grondslag (MvT, *Kamerstukken II* 2005/06, 30413, 3, p. 222). **f. Afkoop heel kleine pensioenen.** Afkoop is gedefinieerd als iedere handeling waardoor pensioenaanspraken en pensioenrechten hun pensioenbestemming verliezen. Onder andere in artikel 55 lid 6 van deze wet is geregeld dat heel kleine aanspraken op pensioen bij einde deelneming vervallen. Daarbij is geen sprake van afkoop in de gebruikelijke zin. Teneinde verval van heel kleine aanspraken op pensioen uit te zonderen van het begrip afkoop (en daarmee uit te zonderen van het verbod op afkoop), is bepaald dat ook geen sprake is van afkoop in geval van toepassing van artikel 55 lid 6 Pensioenwet (MvT *Kamerstukken II* 2016/2017, 34 765, nr. 3, p. 25).

4. Algemeen pensioenfonds. Het algemeen pensioenfonds is – naast het ondernemingspensioenfonds, het beroepspensioenfonds en het bedrijfstakpensioenfonds – het vierde type pensioenfonds in de zin van art. 1 PW. Kenmerkend voor een algemeen pensioenfonds is dat het fonds is toegerust op een financieel gescheiden uitvoering van meerdere pensioenregelingen en zijn doelgroep niet hoeft te beperken tot een bepaald domein van werkgevers en werknemers. Het algemeen pensioenfonds voert een of meerdere pensioenregelingen uit en houdt daarvoor per collectiviteitkring een gescheiden vermogen aan als bedoeld in art. 123 PW. De dienstverlening door een algemeen pensioenfonds staat uitsluitend open voor pensioenregelingen die thans zijn ondergebracht bij ondernemingspensioenfondsen, niet-verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfondsen en voor verplichte beroepspensioenregelingen en dus (vooralsnog) niet voor verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfondsen (MvT, *Kamerstukken II* 2014/15, 34117, 3, p. 6-7).

5. Arbeidsongeschiktheidspensioen. a. Geldelijk vastgestelde uitkering. Een van de elementen die essentieel zijn om te kunnen spreken van pensioen is het geldelijk vastgesteld zijn van de uitkering. Er is slechts sprake van (arbeidsongeschiktheids) pensioen indien het pensioen een uitkering in geld is. Pensioen, en dus ook arbeidsongeschiktheidspensioen, moet een zekere mate van inkomenszekerheid bieden. Dat kan slechts indien het gaat om uitkeringen in geld waarvan de hoogte in ieder geval op de ingangsdatum voor de deelnemer is vastgesteld. Overeenkomsten die in de uitkeringsfase recht geven op een geldelijke uitkering gebaseerd op beleggingseenheden worden derhalve niet beschouwd als pensioenovereenkomsten (MvT, *Kamerstukken II* 2005/06, 30 413, nr. 3, p. 11-14). **b. Onderscheid arbeidsongeschiktheidspensioen en verplichte loondoorbetaling.** Uitgangspunt bij pensioen is dat het altijd gaat om uitkeringen met een meer structureel karakter. Om die reden wordt het begrip arbeidsongeschiktheidspensioen onderscheiden van de wettelijk verplichte loondoorbetaling bij ziekte en de Ziektewetuitkering voor vrouwen met zwangerschapsverlof en uitzendkrachten en van aanvullingen hierop. In de periode van ziekte gaat het om uitkeringen die relatief gezien kort duren (2 jaar) en worden de specifieke waarborgen die gelden voor pensioen niet nodig geacht (MvT, *Kamerstukken II* 2005/06, 30 413, nr. 3, p. 16/17). **c. Uitkeringen gedurende eerste 2 jaar arbeidsongeschiktheid.** Op grond van art. 7:629 BW (voor werknemers met een arbeidsovereenkomst) en art. 76a Ziektewet (voor werknemers met een publiekrechtelijke aanstelling), geldt dat gedurende de eerste 2 jaar dat de werknemer wegens ziekte, zwangerschap of bevalling verhinderd is zijn arbeid te verrichten, de werkgever verplicht is (70% van) het loon door te betalen. Betalingen in deze periode,

zowel de loondoorbetaling als eventuele aanvullingen daarop (al dan niet op basis van CAO-afspraken), vallen niet onder het begrip arbeidsongeschiktheidspensioen in de zin van de Pensioenwet. Hetzelfde geldt ten aanzien van werknemers waarbij geen loondoorbetalingsverplichting bij ziekte geldt, maar die een Ziektewetuitkering ontvangen. In de periode van 2 jaar dat er recht bestaat op een Ziektewetuitkering, is er geen sprake van arbeidsongeschiktheidspensioen in de zin van de Pensioenwet (MvT, *Kamerstukken II 2005/06*, 30 413, nr. 3, p. 162). **d. Uitkeringen na 2 jaar arbeidsongeschiktheid.** Het wettelijke arbeidsongeschiktheidspensioen, de uitkering op grond van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (Wet WIA), valt evenmin onder de definitie van arbeidsongeschiktheidspensioen en mag niet door pensioenfondsen worden verzekerd of uitgevoerd. De aanspraak daarop wordt immers niet ontleend aan een pensioenovereenkomst maar aan de wet (MvT, *Kamerstukken II 2005/06*, 30 413, nr. 3, p. 16/17 en p. 162). Echter in de periode waarin geen sprake meer is van een loondoorbetalingsverplichting van de werkgever en de werknemer een WIA-uitkering ontvangt, kan er sprake zijn van een aanvulling op de WIA door de werkgever. Voor zover die aanvulling betrekking heeft op de werkloosheidscomponent in de WIA-uitkering is die aanvulling niet aan te merken als arbeidsongeschiktheidspensioen, en kan die dus ook niet door een pensioenuitvoerder worden verstrekt. Pensioenuitvoerders mogen, naast ouderdoms- en nabestaandenpensioen alleen arbeidsongeschiktheidspensioen uitvoeren. Het deel van de aanvulling op de WIA-uitkering dat wel betrekking heeft op de arbeidsongeschiktheidscomponent in de WIA-uitkering wordt daarentegen wel aangemerkt als arbeidsongeschiktheidspensioen (MvT, *Kamerstukken II 2005/06*, 30 413, nr. 3, p. 162).

6. Basispensioenregeling. a. Begrip. Een basispensioenregeling is een regeling waaraan iedere werknemer die aan de opnamevereisten voldoet in beginsel automatisch deelneemt. Deze basispensioenregeling maakt onderdeel uit van de arbeidsovereenkomst. Het sluiten van de arbeidsovereenkomst leidt ertoe dat er een pensioenovereenkomst wordt gesloten conform de basispensioenregeling. Ook een systeem waarbij de deelnemer de premie verplicht beschikbaar gesteld krijgt, maar vervolgens zelf de aanwending mag bepalen, is een basispensioenregeling in de zin van de Pensioenwet. Ten aanzien van pensioenproducten die door pensioenfondsen worden aangeboden moet sprake zijn van enige solidariteit tussen de deelnemers. Een pensioenfonds mag daarom niet uitsluitend een vrijwillige regeling aanbieden, er moet sprake zijn van een basispensioenregeling (MvT, *Kamerstukken II 2005/06*, 30 413, nr. 3. p. 162/163). **Pensioenregeling.** Het begrip pensioenregeling is in de Pensioenwet apart gedefinieerd. **b. Collectieve pensioenregeling.** In het geval een werkgever met zijn werknemers allemaal inhoudelijk verschillende pensioenovereenkomsten sluit, is er geen sprake van een basispensioenregeling. Het gemeenschappelijke kader ontbreekt dan vandaar dat in de definitie de term 'collectieve' is opgenomen (MvT, *Kamerstukken II 2005/06*, 30 413, nr. 3. p. 163). **c. Deel van de pensioenregeling.** Een pensioenovereenkomst kan een basispensioenregeling en een vrijwillige pensioenregeling behelzen, maar ook uitsluitend bestaan uit een basispensioenregeling. Om die reden wordt in de definitie tevens gesproken over 'het deel van de pensioenregeling' (MvT, *Kamerstukken II 2005/06*, 30 413, nr. 3. p. 163).

7. Bedrijfstakpensioenfonds. Bedrijfstak. Het begrip bedrijfstak is, evenals in de PSW, niet gedefinieerd. Aangenomen moet worden dat een van de belangrijkste voorwaarden voor het bestaan van een bedrijfstak is, dat er sprake is van ondernemingen die gelijk-

gerichte activiteiten verrichten. Op grond van art. 106 lid 2 moeten de statuten van een bedrijfstakpensioenfonds een omschrijving omvatten van de bedrijfsactiviteiten van de bedrijfstak. Een bedrijfstakpensioenfonds kan meer dan een bedrijfstak omvatten of beperkt zijn tot een deel van een bedrijfstak (MvT, *Kamerstukken II* 2005/06, 30 413, nr. 3, p. 163). **Belang definiëring bedrijfstakpensioenfonds.** Het verschil in toepasselijke regelgeving op ondernemingspensioenfonds en bedrijfstakpensioenfonds maakt definiëring van het begrip bedrijfstakpensioenfonds noodzakelijk. De verschillen in regelgeving hebben betrekking op de samenstelling van het bestuur, de deelnemersraad, de mogelijkheid van belegging in de eigen onderneming en de mogelijkheid om zelfstandigen in het fonds te laten deelnemen. Uitsluitend een verplichtgesteld bedrijfstakpensioenfonds heeft de mogelijkheid om naast werknemers ook zelfstandigen die nooit werknemer zijn geweest of dga's als deelnemer op te nemen in de pensioenregeling (zie art. 3 lid 2). Bij ondernemingspensioenfonds en door verzekeraars uitgevoerde regelingen kan een zelfstandige slechts worden opgenomen wanneer er sprake is van voortzetting van het deelnemerschap. Hiervan is sprake in het geval de betrokkene als werknemer was opgenomen in de regeling en hij vervolgens zelfstandige wordt (MvT, *Kamerstukken II* 2005/06, 30 413, nr. 3, p. 163).

8. Beëindiging van de deelneming. Beëindiging van de deelneming ziet op de situatie dat een werknemer in verband met het beëindigen van het dienstverband niet langer pensioen verwerft op basis van de pensioenovereenkomst. Om het verschil in terminologie tussen PSW en Regelen verzekeringsovereenkomsten PSW (te weten: beëindiging van de deelneming respectievelijk beëindiging van de verbondenheid aan de onderneming) op te heffen, wordt in de Pensioenwet aangesloten bij het beëindigen van de arbeidsverhouding en daarmee van de verbondenheid aan de onderneming. In het geval een werkgever een andere pensioenuitvoerder kiest, maar de relatie met de werknemer en de pensioenovereenkomst in stand blijft, is er geen sprake van beëindiging van de deelneming in de zin van de Pensioenwet (MvT, *Kamerstukken II* 2005/06, 30413, 3, p. 163/164).

9. Bevoegde autoriteiten. De definitie is gebaseerd op art. 32d onderdeel f PSW welk artikellid is ontleend aan art. 6 sub g van richtlijn 2003/41/EG (Wet van 19 januari 2006, houdende wijziging van de Pensioen- en spaarfondsenwet en enige andere wetten in verband met de implementatie van richtlijn nr. 2003/41/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 3 juni 2003 betreffende werkzaamheden van en het toezicht op instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (*PbEG* L 235/10, *Stb.* 2006, 51)). **'In richtlijn vastgelegde taken'.** In art. 14 Richtlijn 2003/41/EG is bepaald welke interventiebevoegdheden en taken de bevoegde autoriteiten moeten hebben. Zo moeten deze autoriteiten de bevoegdheid hebben om jegens pensioeninstellingen en hun bestuurders alle maatregelen te treffen die geschikt en noodzakelijk zijn om eventuele onregelmatigheden die de belangen van de deelnemers en de pensioenge-rechtigden kunnen schaden te voorkomen of ongedaan te maken (MvT, *Kamerstukken II* 2004/05, 30104, 3, p. 10). **Bevoegde autoriteiten in de Pensioenwet.** Het begrip 'bevoegde autoriteiten' wordt gebruikt in de bepalingen in de Pensioenwet die betrekking hebben op vergunningverlening aan en toezicht op grensoverschrijdende activiteiten van in Nederland zetel hebbende pensioenfonds (art. 192-202).